

ΑΠΟΦΑΣΗ

Έγκριση/Τροποποίηση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» («Political Science and Sociology»)

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Λαμβάνοντας υπόψη:

1. τις διατάξεις του ν. 4957/22 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν,
2. την υπ' αριθμ. 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4957/2022 «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α'141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα,
3. τις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 19 και την παρ. 3α του άρθρου 42 του ν. 4521/2018 «Ίδρυση Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και άλλες διατάξεις» (Α' 38),
4. τις διατάξεις του ν.4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α'83), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν,
5. το π.δ. 85/31-5-2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α'124),
6. τις διατάξεις του ν. 3374/2005 και ιδίως τα άρθρα 14 και 15 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (189 Α'), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
7. την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (Β'1466),
8. την απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ (συνεδρία ...-...-...),
9. την υπ' αριθμ. .../...-...-... απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το Π.Μ.Σ. «...» της Σχολής/του Τμήματος ... (ΦΕΚ ...)
10. την υπ' αριθμ. .../...-...-... απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του Π.Μ.Σ. «...» της Σχολής/του Τμήματος ... (ΦΕΚ ...)
11. το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης της Σχολής/του Τμήματος ... του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση)
12. το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (συνεδρία...)
13. το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού

αποφασίζει:

την έγκριση/τροποποίηση του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ με τίτλο «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» («Political Science and Sociology»), από το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4957/22 και τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, ως ακολούθως:

ΑΡΘΡΟ 1. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

1.1 Σκοπός του Π.Μ.Σ. «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» είναι η παροχή υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στα επιστημονικά πεδία της Πολιτικής Επιστήμης και της Κοινωνιολογίας.

1.2 Το Π.Μ.Σ. οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία», μετά την πλήρη και επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών με βάση το πρόγραμμα σπουδών, στις εξής ειδικεύσεις:

1. Πολιτικής Ανάλυσης και Πολιτικής Θεωρίας (Political Analysis and Political Theory)
2. Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνικής Έρευνας (Social Theory and Social Research)

1.3 Οι τίτλοι απονέμονται από τη το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

1.4 Τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα για τους αποφοίτους του ΠΜΣ «Πολιτική και επιστήμη και κοινωνιολογία» καθορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό και το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (EQF,NQF), και τους Περιγραφικούς Δείκτες του Δουβλίνου (Dublin Descriptors), για το επίπεδο 7.

Συγκεκριμένα το επίπεδο γνώσης στο οποίο στοχεύει η φοίτηση και η επιτυχία στις αξιολογήσεις και δοκιμασίες του ΠΜΣ περιγράφεται ως εξής:

Γνώσεις

Οι απόφοιτοι θα έχουν εξειδικευτεί σε υψηλό επίπεδο τόσο στην επιστήμη της πολιτικής επιστήμης όσο και σε εκείνη της κοινωνιολογίας. Θα είναι σε θέση να χειρίζονται μεγάλης βαρύτητας θεωρητικά εργαλεία τόσο από την πολιτική φιλοσοφία και θεωρία όσο και από την κοινωνιολογική θεωρία και κοινωνιολογία. Ακόμα, και αυτή θα είναι μια δέσμη γνώσεων αιχμής, οι απόφοιτοι θα γνωρίζουν τα θεωρητικά, εμπειρικά, ιστορικά και μεθοδολογικά πεδία όπου οι δύο κλάδοι συναντώνται και γίνονται από κοινού παραγωγικοί. Μέσα από την απόκτηση νέων γνώσεων και την σε βάθος μελέτη της βιβλιογραφίας, αλλά και την τριβή με την ερευνητική διαδικασία, την συστηματική σεμιναριακή διδασκαλία και την εξατομικευμένη-εξειδικευμένη γνώση που απαιτούν οι σχετικές εργασίες και παρουσιάσεις. Ιδιαίτερη βαρύτητα στην εξοικείωση με απαιτητικές ερευνητικές διαδικασίες έχει η Διπλωματική Εργασία με την οποία κορυφώνονται οι εξεταστικές διαδικασίες των φοιτητών.

Δεξιότητες

Οι απόφοιτοι θα έχουν εξοπλιστεί με νέες δεξιότητες που μπορούν να συνοψιστούν ακολούθως. Θα μπορούν να επιλύουν τόσο σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό επίπεδο προβλήματα του κλάδου με στόχο την ανάπτυξη νέων γνώσεων στα πεδία του ερευνητικού ενδιαφέροντος. Επίσης, θα μπορούν να χειριστούν με άνεση την ιδιαίτερη σχέση που υπάρχει μεταξύ της θεωρητικής τους εκπαίδευσης, των ερευνητικών εφαρμογών στις οποίες έχουν εξοικειωθεί και των δυναμικών πρακτικών εφαρμογών του επιστημονικού τους πεδίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι απόφοιτοι θα είναι σε θέση να διαχειρίζονται θεωρητικά ζητήματα της πολιτικής και κοινωνικής θεωρίας, της πολιτικής φιλοσοφίας και της κοινωνιολογίας με τρόπο παραγωγικό ώστε να μπορούν να σχεδιάσουν νέες έρευνες. Παράλληλα, θα έχουν τη δυνατότητα να κινούνται με άνεση ανάμεσα στις θεωρητικές προϋποθέσεις της γνώσης και

την εφαρμοσμένη έρευνα πεδίου στον χώρο της πολιτικής επιστήμης και της κοινωνιολογίας χρησιμοποιώντας ποικίλες μεθοδολογικές προσεγγίσεις.

Ικανότητες

Οι απόφοιτοι θα μπορούν να διαχειριστούν και να παίξουν θετικό ρόλο σε σύνθετα εργασιακά περιβάλλοντα τόσο στον ακαδημαϊκό τομέα όσο και στην υπόλοιπη αγορά εργασίας. Θα πρέπει, με βάση την θεωρητική τους κατάρτιση, τις μεθοδολογικές τους γνώσεις να μπορούν να κινηθούν σε μεταβαλλόμενα επαγγελματικά περιβάλλοντα που απαιτούν την ανάπτυξη σύγχρονων στρατηγικών και εφαρμογών. Τέλος, θα μπορούν να μεταφέρουν επικαιροποιημένες γνώσεις του αντικείμενου τους και να συνεισφέρουν στις επαγγελματικές γνώσεις και πρακτικές εφαρμογές μια ομάδας.

ΑΡΘΡΟ 2. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Αρμόδια όργανα για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. σύμφωνα με το νόμο 4957/2022 είναι:

2.1 Σε επίπεδο Ιδρύματος αρμόδια όργανα είναι η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών και η Σύγκλητος.

2.2 Σε επίπεδο Τμήματος αρμόδια όργανα είναι:

2.2.1 Η **Συνέλευση** του Τμήματος. Αρμοδιότητες της Συνέλευσης είναι να:

α) εισηγείται στη Σύγκλητο διά της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών την αναγκαιότητα ίδρυσης/τροποποίησης Π.Μ.Σ., καθώς και την παράταση της διάρκειας του Π.Μ.Σ.,

β) ορίζει τον/ην Διευθυντή/τρια και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής κάθε Π.Μ.Σ. του Τμήματος.

γ) αναθέτει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και δύναται να αναθέτει επικουρικό διδακτικό έργο σε Π.Μ.Σ. στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος του Π.Μ.Σ.

δ) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης και απονέμει το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών,

ε) εγκρίνει τον απολογισμό του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής (Σ.Ε.),

στ) αναθέτει σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες τη διεξαγωγή επικουρικού διδακτικού έργου σε προγράμματα σπουδών πρώτου κύκλου σπουδών του Τμήματος,

ζ) ασκεί κάθε άλλη νόμιμη αρμοδιότητα.

2.2.2 Η **Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.)**

Η Σ.Ε. αποτελείται από τον/την Διευθυντή/ντρια του Π.Μ.Σ. και τέσσερα (4) μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος και ομότιμους καθηγητές/τριες, που έχουν συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ. και αναλαμβάνουν διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ. Τα μέλη της Σ.Ε. καθορίζονται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος και ιδίως:

α) καταρτίζει τον αρχικό ετήσιο προϋπολογισμό του Π.Μ.Σ. και τις τροποποιήσεις του, εφόσον το Π.Μ.Σ. διαθέτει πόρους, και εισηγείται την έγκρισή του προς την Επιτροπή Ερευνών του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.),

β) καταρτίζει τον απολογισμό του προγράμματος και εισηγείται την έγκρισή του προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εγκρίνει τη διενέργεια δαπανών του Π.Μ.Σ.,

δ) εγκρίνει τη χορήγηση υποτροφιών, ανταποδοτικών ή μη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ. και τον Κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών,

ε) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την κατανομή του διδακτικού έργου, καθώς

και την ανάθεση διδακτικού έργου,

στ) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την πρόσκληση Επισκεπτών Καθηγητών για την κάλυψη διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.,

ζ) καταρτίζει σχέδιο για την τροποποίηση του προγράμματος σπουδών, το οποίο υποβάλλει προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

η) εισηγείται προς τη Συνέλευση του Τμήματος την ανακατανομή των μαθημάτων μεταξύ των ακαδημαϊκών εξαμήνων, καθώς και θέματα που σχετίζονται με την ποιοτική αναβάθμιση του προγράμματος σπουδών,

θ) συγκροτεί Επιτροπές για την αξιολόγηση των αιτήσεων των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών και εγκρίνει την εγγραφή αυτών στο Π.Μ.Σ.,

ι) συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές για την εξέταση των διπλωματικών εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών και ορίζει τον επιβλέποντα ανά εργασία.

2.2.3 Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. προέρχεται από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος κατά προτεραιότητα βαθμίδας καθηγητή ή αναπληρωτή καθηγητή και ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία, με δυνατότητα ανανέωσης χωρίς περιορισμό.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) προεδρεύει της Σ.Ε., συντάσσει την ημερήσια διάταξη και συγκαλεί τις συνεδριάσεις της,

β) εισηγείται τα θέματα που αφορούν στην οργάνωση και τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. προς τη Συνέλευση του Τμήματος,

γ) εισηγείται προς τη Σ.Ε. και τα λοιπά όργανα του Π.Μ.Σ. και του Α.Ε.Ι. θέματα σχετικά με την αποτελεσματική λειτουργία του Π.Μ.Σ.,

δ) είναι Επιστημονικός/ή Υπεύθυνος/η του προγράμματος και ασκεί τις αντίστοιχες αρμοδιότητες,

ε) παρακολουθεί την υλοποίηση των αποφάσεων των οργάνων του Π.Μ.Σ. και του Εσωτερικού Κανονισμού μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών, καθώς και την παρακολούθηση εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Π.Μ.Σ.,

στ) ασκεί οποιαδήποτε άλλη αρμοδιότητα, η οποία ορίζεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

Ο/Η Διευθυντής/τρια του Π.Μ.Σ., καθώς και τα μέλη της Σ.Ε. δεν δικαιούνται αμοιβής ή οιασδήποτε αποζημίωσης για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων που τους ανατίθενται και σχετίζεται με την εκτέλεση των καθηκόντων τους.

2.3 Γραμματειακή υποστήριξη Π.Μ.Σ.

α) Η Γραμματεία του Τμήματος είναι αρμόδια για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ.

β) Ο/Η Γραμματέας του Τμήματος ορίζει υπάλληλο ή υπαλλήλους – ανάλογα με τον αριθμό των Π.Μ.Σ. και τον φόρτο εργασίας – ως αρμόδιο/ους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

γ) Σε περίπτωση που το Π.Μ.Σ. έχει ιδίους πόρους μπορεί να προσλαμβάνει, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, εξωτερικούς συνεργάτες για τη γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 3. ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

3.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι πανεπιστημίων των Τμημάτων Κοινωνικών Επιστημών καθώς και άλλων Τμημάτων της ημεδαπής ή Τμημάτων αναγνωρισμένων

ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

3.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε τριάντα πέντε (35) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

3.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

3.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις, και πλέον του μέγιστου αριθμού εισακτέων.

ΑΡΘΡΟ 4. ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

4.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις του παρόντος Κανονισμού.

4.2 Κάθε Απρίλιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Π.Μ.Σ προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4.3 Η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει επιτροπή επιλογής εισακτέων, η οποία αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

4.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

1. Αίτηση υποψηφιότητας

2. Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών. Αν κατά την χρονική στιγμή κατάθεσης της αίτησης υποψηφιότητας δεν έχουν ολοκληρωθεί οι προπτυχιακές σπουδές, αλλά προβλέπεται να ολοκληρωθούν μέχρι την εγγραφή στο Π.Μ.Σ., θα πρέπει αντί του πτυχίου να συνοδεύει την αίτηση υποψηφιότητας Υπεύθυνη Δήλωση (άρθρο 8, Ν. 1599/1986) η οποία να αναφέρει (α) το μέσο όρο βαθμολογίας μέχρι τη στιγμή της κατάθεσης, (β) τον αριθμό των μαθημάτων που υπολείπονται για την ολοκλήρωση των σπουδών και (γ) ότι θα κατατεθεί βεβαίωση περάτωσης σπουδών το αργότερο κατά την εγγραφή στο Π.Μ.Σ..

3. Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων. Η αναλυτική βαθμολογία θα πρέπει να είναι η πιο πρόσφατη και να αναφέρεται ο Μέσος Όρος. Σε περίπτωση που κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό, ο υποψήφιος δηλώνει τον Μέσο Όρο του στην ανωτέρω υπεύθυνη δήλωση και στο έντυπο της Αίτησης.

4. Υπόμνημα, έκτασης μέχρι χίλιες (1.000) λέξεις, αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/ια επιθυμεί να συνεχίσει τις σπουδές του/της σε μεταπτυχιακό επίπεδο καθώς και τα ερευνητικά του/της ενδιαφέροντα.

5. Βιογραφικό σημείωμα

6. Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας.

7. Δύο (2) Συστατικές Επιστολές. Δύο (2) πρόσφατες πρωτότυπες συστατικές επιστολές απευθυνόμενες στο Π.Μ.Σ., κατά προτίμηση από μέλη ΔΕΠ. Οι συστατικές επιστολές πρέπει να φέρουν υπογραφή και σφραγίδα του θεσμού και να υποβληθούν σε κλειστό φάκελο επίσης υπογεγραμμένο είτε να αποσταλούν ηλεκτρονικά στη γραμματεία του Π.Μ.Σ. από την ηλεκτρονική διεύθυνση του/της υπογράφοντα/ούσας.

8. Δείγμα επιστημονικής εργασίας (που έχει εκπονηθεί στο πλαίσιο προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού μαθήματος, άρθρο δημοσιευμένο σε επιστημονικό περιοδικό, πτυχιακή εργασία, κ.τ.λ.).

9. Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας Αγγλικής Γλώσσας. Το επίπεδο γνώσης που απαιτείται για την συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής είναι το Γ1 (πολύ καλή γνώση) και η αντιστοίχιση του κατεχόμενου τίτλου και του επιπέδου γλωσσομάθειας γίνεται με ευθύνη του/της υποψηφίου σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες του ΑΣΕΠ. Το αντίγραφο του πιστοποιητικού γλωσσομάθειας πρέπει να είναι επικυρωμένο είτε από την εκδούσα αρχή είτε από δικηγόρο. Στην περίπτωση κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας δεν χρειάζεται επικύρωση. Σε περίπτωση που οι υποψήφιοι/ες δεν κατέχουν το δίπλωμα που απαιτείται αλλά πληρούν όλες τις υπόλοιπες προϋποθέσεις, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί κατά την κρίση της να προβεί στην εξέτασή τους στα Αγγλικά κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, εφόσον φτάσουν σε αυτό το στάδιο της επιλογής.

10. Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής

4.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα. Προκειμένου να αναγνωρισθεί ένας τίτλος σπουδών πρέπει:

- το ίδρυμα που απονέμει τους τίτλους να συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των αλλοδαπών ιδρυμάτων, που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

- ο/η φοιτητής/τρια να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

4.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Η Επιτροπή Επιλογής εξετάζει τους φακέλους των υποψηφίων και με κριτήρια α) την πληρότητα του φακέλου και β) τη συνολική εικόνα του/της υποψηφίου βάσει των προηγούμενων ακαδημαϊκών επιδόσεων, την συνάφεια με τα γνωστικά αντικείμενα του Π.Μ.Σ., την αξία του υπομνήματος και του δείγματος επιστημονικής εργασίας, την ποιότητα των συστατικών επιστολών και την γενικότερη ακαδημαϊκή προοπτική καταρτίζει τον κατάλογο όσων καλούνται σε συνέντευξη. Κατά την συνέντευξη η Επιτροπή Επιλογής αξιολογεί τους/τις υποψηφίους με κριτήρια την επιστημονική τους συγκρότηση και τη σαφήνεια του ερευνητικού προσανατολισμού.

4.7 Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η επιτροπή επιλογής εισακτέων καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσότερων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν

στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο πίνακα αξιολόγησης.

ΑΡΘΡΟ 5. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

5.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών (Μ.Δ.Σ.) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας.

5.2 Δυνατότητα παράτασης στη διάρκεια φοίτησης προβλέπεται μόνο για σοβαρούς λόγους και έπειτα από αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη αίτηση του/της φοιτητή/τριας προς τη Συντονιστική Επιτροπή. Παράταση μπορεί να δοθεί μόνο για ένα (1) εξάμηνο. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα πέντε (5) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

5.3 Οι φοιτητές/τριες, κατά τη διάρκεια των τεσσάρων (4) εξαμήνων των σπουδών τους, μπορούν σε ειδικές περιπτώσεις να αιτηθούν διακοπή φοίτησης για χρονική περίοδο που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Το αίτημα εξετάζεται από την Συντονιστική Επιτροπή και πρέπει να αφορά σοβαρούς εξωγενείς λόγους που επηρεάζουν την ομαλή φοίτηση (ενδεικτικά: σοβαρά οικογενειακά προβλήματα, λόγοι υγείας, οικονομική αδυναμία).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής /τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

5.4 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

ΑΡΘΡΟ 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

6.1 Η φοίτηση στο Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

6.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

6.3 Ως προς τη χρονική τους οργάνωση, τα μαθήματα χωρίζονται σε δύο τύπους: α) Εξαμηνιαία μαθήματα, που οργανώνονται σε εξάμηνα και πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση, και β) Μαθήματα εντατικής παρακολούθησης, διάρκειας τριάντα πέντε (35) τουλάχιστον διδακτικών ωρών που κατανέμονται σε μία (1) ή δύο (2) εβδομάδες.

6.4 Η γλώσσα διδασκαλίας και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι ελληνική. Κατόπιν δικαιολογημένου αιτήματος προς την Συντονιστική Επιτροπή η γλώσσα διδασκαλίας ή η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι και η αγγλική.

6.5 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

6.6 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο τέταρτο (4^ο) εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με είκοσι (20) ECTS.

6.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης. Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης μόνο σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας ή έκτακτων συνθηκών, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του, και με τη σύμφωνη γνώμη της Συντονιστικής Επιτροπής.

6.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων ανά ειδίκευση διαμορφώνεται ως εξής:

Ειδίκευση: Πολιτικής Ανάλυσης και Πολιτικής Θεωρίας		
Α' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	3	10
Ειδικά Θέματα Πολιτικής Θεωρίας	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Β' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Γ' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Δ' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Διπλωματική Εργασία Ειδίκευσης Πολιτικής Ανάλυσης και Πολιτικής Θεωρίας		20
Σύνολο		30

Ειδίκευση: Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνικής Έρευνας		
Α' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών	3	10
Ειδικά Θέματα Πολιτικής Θεωρίας	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Β' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Κοινωνική Θεωρία και Έρευνα	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Γ' εξάμηνο		
Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Ενα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Σύνολο		30
Δ' εξάμηνο		

Μαθήματα	Διδ. ώρες	ECTS
Ένα (1) Μάθημα Επιλογής	3	10
Διπλωματική Εργασία Ειδίκευσης Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνικής Έρευνας		20
Σύνολο		30

B. Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Α΄ Εξαμήνου)

Ειδικά Θέματα Πολιτικής Θεωρίας - Topics in political theory - 10 ECTS

Το μάθημα αυτό αποσκοπεί στο να οργανώσει θεματικά όλο το υπόβαθρο των θεωρητικών γνώσεων που οφείλει να διαθέτει ο μεταπτυχιακός φοιτητής για να μπορέσει στη συνέχεια να εμβαθύνει στους επιμέρους τομείς και τις εξειδικεύσεις που του προσφέρει το μεταπτυχιακό πρόγραμμά μας.

Από τη σκοπιά αυτή η ύλη του μαθήματος είναι ολόκληρη η παράδοση της πολιτικής και της κοινωνικής σκέψης από τις απαρχές της μέχρι και τις ημέρες μας. Επιστρέφουμε στα κλασικά κείμενα για μια νέα ματιά σε κεντρικά ζητήματα που εγείρονται εκεί, με το όφελος πλέον της πείρας που έχει αποκομίσει ο φοιτητής από την προπτυχιακή του σταδιοδρομία. Για το λόγο αυτό οι προσεγγίσεις δεν είναι πλέον εγκυκλοπαιδικού τύπου, αλλά αναγνωρίζουν θεματικές ενότητες και καίριες προβληματικές οι οποίες ξεχωρίζονται και συνδέονται κατά το δυνατόν με τα προβλήματα της σημερινής εποχής. Γίνεται επίσης προσπάθεια να προσεγγίσουμε κατά το δυνατόν και τη σύγχρονη θεωρητική προβληματική. Το κύριο βάρος της διδασκαλίας του μαθήματος πέφτει ως εκ τούτου στους ίδιους τους φοιτητές οι οποίοι αναλαμβάνουν με δικές τους παρουσιάσεις την ανάπτυξη των θεμάτων που έχουν επιλεγεί σε συνεννόηση με το διδάσκοντα. Ακολουθούν συζητήσεις πάνω σε κάθε μια από αυτές τις παρουσιάσεις και ο διδάσκων στο τέλος δίνει μια συνοπτική θεώρηση των ζητημάτων και των εναλλακτικών προσεγγίσεων που εκτέθηκαν.

Μεθοδολογία των Κοινωνικών Επιστημών - Methodology of Social Sciences - 10 ECTS

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τη λογική και τις μεθόδους των κοινωνικών επιστημών, καθώς και με τις απαιτήσεις της επιστημονικής έρευνας.

Στο πρώτο μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι επιστημολογικές προϋποθέσεις και συνέπειες των μεθοδολογικών επιλογών. Η έμφαση βρίσκεται στην αποσαφήνιση της διαδικασίας με την οποία αποκτάται καινούρια γνώση μέσω της έρευνας. Ο στόχος αυτός επιβάλλει τη διευκρίνιση της ίδιας της έννοιας της επιστημονικής γνώσης και την οροθέτησή της, σύμφωνα με τις αντικρουόμενες και ιστορικά εναλλασσόμενες παραδόσεις και «σχολές». Επιβάλλει επίσης την εξέταση των όρων κάτω από τους οποίους εξασφαλίζεται η παραγωγή γνώσης στην ερευνητική πρακτική και των ιδιαίτερων απαιτήσεων που θέτει η διερεύνηση αντικειμένων των κοινωνικών επιστημών. Στο δεύτερο μέρος εξετάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά και στάδια της ερευνητικής διαδικασίας στις κοινωνικές επιστήμες, καθώς και οι διαφορετικές ερευνητικές τεχνικές. Η έμφαση εδώ δίνεται στην άμεση και μέσω παραδειγμάτων χρήση διαφορετικών μεθόδων και τεχνικών, στην άσκηση εφαρμογής τους. Η κατάρτιση στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας προϋποθέτει την εξοικείωση με τις ιδιαίτερες πτυχές και απαιτήσεις των διαφορετικών προσεγγίσεων και την ανάπτυξη της ικανότητας κριτικού ελέγχου τους.

Μαθήματα Επιλογής (Α' Εξαμήνου και Γ' Εξαμήνου)

Ελληνική Πόλη και Κατοικία. Πολιτική και Κοινωνική Ανάλυση - Greek Cities and Housing. Political and Social Analysis - 10 ECTS

Στόχος του μαθήματος είναι η ιχνηλάτηση της εξέλιξης της σύγχρονης ελληνικής πόλης και της κατοικίας σε αυτήν, σε ένα ευρύτερο συγκριτικό πλαίσιο, για την βαθύτερη κατανόηση των κοινωνικών και πολιτικών δυναμικών που αναπτύσσονται στη χώρα στην ιστορική προοπτική του 19ου, του 20ου και των αρχών του 21ου αιώνα.

Ειδικότερα θα εξεταστούν οι κυρίαρχες μορφές στέγασης τόσο σε οργανωτικό όσο και σε λειτουργικό επίπεδο. Η Ελληνική περίπτωση θα ενταχθεί σε ένα ευρύτερο συγκριτικό πλαίσιο. Θα αναλυθεί η περιοδολόγηση των οικιστικών τυποποιήσεων, ιδίως μέσα από την παρακολούθηση του φαινομένου της αθηναϊκής πολυκατοικίας. Από τον μοντερνισμό του Μεσοπολέμου, το οπλισμένο σκυρόδεμα και το νέο αστικό όραμα των κατοίκων της πρώτης πολυκατοικίας του Κέντρου μέχρι τον εποικισμό του τελευταίου από την βραχυχρόνια μίσθωση και την κρίση κατοικίας των αρχών του 21ου πρώτου αιώνα, περνώντας από το μεταπολεμικό αναπτυξιακό άλμα της αντιπαροχής και τον λαϊκό καπιταλισμό της στέγασης των εσωτερικών μεταναστών αλλά και την μεταπολιτευτική προαστιοποίηση της μεσαίας τάξης, το μάθημα εξετάζει την κοινωνική σύνθεση της κατοικίας, την κοινωνική διαστρωμάτωση της πόλης και την πολιτική οικονομία της μητροπολιτικής ανάπτυξης.

Η ανάλυση του ελληνικού μητροπολιτικού φαινομένου θα αναλυθεί σε τρία επίπεδα.

1. Το μακροεπίπεδο. Πως αναπτύσσονται οι σύγχρονες πόλεις; Γιατί διαφέρουν μεταξύ τους; Κρατικές πολιτικές και πολεοδομικές πρακτικές. Ο ρόλος της τεχνολογίας. Αναπαραστάσεις της σύγχρονης πόλης και ιδεολογικές τους προκείμενες. Που ανήκει η Αθήνα και γιατί;
2. Το μεσοεπίπεδο. Πως δομούνται οι σύγχρονες πόλεις; Ποιοι τύποι κατοικίας κυριαρχούν και γιατί; Ιστορική και κοινωνική τυπολογία μορφών στέγασης. Το φαινόμενο της αντιπαροχής.
3. Το μικροεπίπεδο. Η δομή της κατοικίας. Η κοινωνική εμπειρία στο εσωτερικό της. Το ελληνικό διαμέρισμα και η εξέλιξη του μέσα στο χρόνο. Σε ότι αφορά αυτή την τελευταία πτυχή το μάθημα θα καταπιαστεί ξεχωριστά με κάθε χώρο εντός του διαμερίσματος προσπαθώντας να δείξει με ποιόν τρόπο το τελευταίο γίνεται ο υποδοχέας των κοινωνικών μετασχηματισμών και όριο τους συνάμα: εκεί θα αναζητηθεί η δυναμική της εξατομίκευσης, της καταναλωτικής εμπειρίας, της κουλτούρας του ευδαιμονισμού αλλά και οι πολιτισμικοί αρχαϊσμοί της ελληνικής οικογένειας, η κρίση της αλληλεγγύης γενεών κ.α.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Eleni Bastea, *The Creation of Modern Athens. Planning the Myth* (Cambridge: Cambridge University Press, 2000).

Robert A. Caro, *The Power Broker. Robert Moses and the Fall of New York* (New York: Knopf, 1974)

Jane Jacobs, *The Death and Life of Great American Cities* (New York: Random House, 1961).

Mike Lewis, *City of Quartz: Excavating the Future in Los Angeles* (New York: Vintage, 1992).

Panayis Panagiotopoulos, "Notes on the social history of the Greek bedroom. The bedroom as mausoleum and public space", in Afroditi Panagiotakou (ed.) *Ypnos* issue (Athens, Onassis cultural center, 2016)

Saskia Sassen, *Cities in a World Economy* (Sage, Fifth Edition, 2019).

Ιωάννα Θεοχαροπούλου, *Χτίστες, νοικοκυρές και η οικοδόμηση της σύγχρονης Αθήνας*, (Αθήνα, Onassis Foundation, 2023)

Στάθης Καλύβας, *Καταστροφές και θρίαμβοι. Οι επτά κύκλοι της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας*, (Αθήνα, Παπαδόπουλος, 2015)

Βασίλης Μαρμαράς, *Η Αστική πολυκατοικία της μεσοπολεμικής Αθήνας. Η αρχή της εντατικής εκμετάλλευσης του αστικού εδάφους* (Αθήνα: Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου ΕΤΒΑ, 1991).

Παναγής Παναγιωτόπουλος, *Περιπέτειες της μεσαίας τάξης. Κοινωνιολογικές καταγραφές στην Ελλάδα της ύστερης Μεταπολίτευσης*, (Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2022).

Κώστας Τσιαμπάος, «Μετασηματισμοί του δημοσίου και ιδιωτικού χώρου στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1980» στο Βασίλης Βάμβακας-Παναγής Παναγιωτόπουλος, *Η Ελλάδα του '80 στην Τεχνόπολη. Κατάλογος έκθεσης* (Αθήνα, Τεχνόπολη Δήμου Αθηναίων, 2017)

Δημήτρης Φιλιππίδης, *Για την Ελληνική πόλη. Μεταπολεμική πορεία και μελλοντικές προοπτικές* (Αθήνα: Θεμέλιο, 1990).

<https://www.athenssocialatlas.gr/>

Θεωρίες Εθνικισμού - Theories of Nationalism - 10 ECTS

Στο μάθημα αναλύονται κριτικά οι βασικές συμβολές στη θεωρητική φιλολογία περί εθνικισμού. Η θεματολογία ακολουθεί, σε γενικές γραμμές, την ιστορική εξέλιξη των σχετικών θεωριών και διαρθρώνεται στις δύο ακόλουθες ενότητες:

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Οι απαρχές του θεωρητικού ενδιαφέροντος στον ύστερο 19ο αι. (Renan, Acton). Η αμφισβήτηση της αρχαιότητας του φαινομένου από τους ιστορικούς του πρώιμου 20ου αι. (Hayes, Kohn, Hertz). Η μαρξιστική «αμηχανία» και η ιδιαιτερότητα των αυστρομαρξιστών (Bauer, Renner). Η αναβίωση του θεωρητικού ενδιαφέροντος για τον εθνικισμό μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο: κατηγορίες θεωρητικών προσεγγίσεων. Η ιστορικότητα του εθνικιστικού φαινομένου. Ο εθνικισμός ως ιδεολογία. Εθνικισμός και εκσυγχρονισμός. Εθνικισμός και ιστορική παράδοση. Το θεωρητικό ενδιαφέρον στην Ελλάδα.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

- Η συνάρτηση με την ιστορία των ιδεών και με το ζήτημα της εξάπλωσης (Kedourie, Minogue)
- Οι θεωρίες εκσυγχρονισμού (Deutsch, Gellner)
- Η ανθρωπολογική στροφή (Anderson)
- Η σύγχρονη μαρξιστική ιστορική σκέψη (Hobsbawm)

- Η προσέγγιση της ορθολογικής επιλογής (Hechter)
- Το κοινωνιοβιολογικό ενδιαφέρον (Berghe)
- Οι αναζητήσεις του μεταμοντερνισμού (Bhabha) και οι αντι-δράσεις σε αυτές (A.D. Smith)
- Η επιστροφή στην εθναφύπνιση (Hroch, Armstrong)
- Η μελέτη του εθνικιστικού φαινομένου στην Ελλάδα

Ψυχή και Κοινωνία: Προς μία Θεώρηση του Κοινωνικού Υποκειμένου - Psyche and Society: Towards a Theory of the Social Subject - 10 ECTS

Η εννοιολόγηση του ατόμου (ψυχής/υποκειμένου/εαυτού -διαφορετικές θεωρητικές παραδόσεις χρησιμοποιούν διαφορετικούς όρους) στη νεωτερική σκέψη (μετά το 1600 περίπου) είναι θεμελιώδης για όλη τη δυτική σκέψη. Όχι μόνο δεν αποτελεί αντικείμενο μίας διακριτής 'επιστήμης' (κάποιας μορφής ψυχολογία) αλλά είναι αναπόσπαστα δεμένη με τη θεώρηση της πολιτικής κοινότητας (στη παράδοση του φιλελευθερισμού) αλλά και της κοινωνίας γενικότερα (στη παράδοση από τον Hegel στον Marx και τις κοινωνικές επιστήμες).

Το σεμινάριο στοχεύει (α) στη παρουσίαση των κύριων πλευρών της εννοιολόγησης του ατόμου μέχρι τα μέσα του 19ου αι. (β) στην σε βάθος συζήτηση και ερμηνεία μίας από τις αναλυτικές θεωρήσεις της ψυχής, αυτή της ψυχαναλυτικής θεωρίας και (γ) στη συζήτηση, με βάση τα παραπάνω, του ερωτήματος σχέσης ατόμου-κοινωνίας και της προβληματικής της δυνατότητας αυτονομίας του ατόμου -. οι κοινωνικοί καθορισμοί επιτρέπουν περιθώρια αυτονομίας και, αν ναι, ποια τα όρια της αυτονομίας αυτής.

Οι θεωρητικοί που θα αναλυθούν καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα και η τελική επιλογή θα εξαρτηθεί και από επί μέρους ενδιαφέροντα των φοιτητών. Ένα ενδεικτικό περίγραμμα -χωρίς την αναλυτική βιβλιογραφία η οποία θα συζητηθεί σε σχέση με κάθε θεωρητικό- θα περιελάμβανε:

I/ Νέες εννοιολογήσεις στη νεωτερικότητα

i. Η κεντρική θέση του ατόμου: Το άτομο ως φορέας δικαιωμάτων και ως συγκροτησιακό στοιχείο της πολιτικής κοινότητας

1.Hobbes

2.Locke

ii. Η ψυχή ως ενιαία οντότητα

Κλασσικές θέσεις

3. Αριστοτέλης

4. Ακινάτης

Νεωτερικές θέσεις

5. Descartes

iii. Η έννοια της αυτονομίας ως προσπάθεια σύγκλισης των (ι) και (ii)

6.Kant

iv. Η έννοια της κοινωνίας

- 7.Hegel
8. Marx
- II/ Η θεώρηση της ψυχής στη ψυχαναλυτική θεωρία
- v. Freud
- Η έννοια του (Φροϋδικού) ασυνειδήτου
- 9.Freud
- 10.Ricoeur
- 11.Castoriadis
- Η έννοια της ταύτισης
- 12.Freud
- vi. Lacan
- Επίπεδα της ψυχής και ταύτιση
- 13..Lacan
- vii. Αντικειμενότητες σχέσεις (Object relations)
- 14.Fairbairn
- III/ Χρησιμοποιώντας τη ψυχαναλυτική θεωρία: ψυχή, κοινωνία, αυτονομία
- Η Σχολή της Φρανκφούρτης
15. Reich
- 16.Adorno
- 17.Marcuse
- Η ψυχή ως κοινωνικά κατασκευασμένη
18. Parsons/Ego psychology
- Πειθαρχία και αντίσταση
- 19.Foucault
- 20.Butler
- Απροσδιοριστία και αυτονομία
- 21.Derrida
- 22.Castoriadis
- Η ψυχή ως επιθυμούσα μηχανή
23. Deleuze & Guattari
- Ερμηνείες του Lacan
- 24.Zizek
- 25.Σταυρακάκης

Πολιτική Ιστορία, Ιστορία του Πολιτικού - Political History, History of the Political - 10 ECTS

Το σεμινάριο παρουσιάζει τα κυρίαρχα ιστοριογραφικά ρεύματα και προτρέπει τους φοιτητές να στοχαστούν γύρω από τις νέες ιστοριογραφικές προσεγγίσεις καθώς και τα ζητήματα που προκύπτουν με τη συνάντηση της ιστορίας με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες, ιδιαίτερα με την πολιτική επιστήμη και την κοινωνιολογία. Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα εστιαστεί στην πολιτική ιστορία και την κοινωνική ιστορία. Στην κατεύθυνση αυτή, εξετάζεται η έννοια του πολιτικού, το πολιτικό πεδίο ως χώρος συνάρθρωσης της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής σφαίρας και η ανάδειξη της συμβολής του δρώντος υποκειμένου στη διαμόρφωση της ιστορικής πραγματικότητας.

Θεματικές Ενότητες

1. Κυρίαρχα ιστοριογραφικά ρεύματα, Ιστορικισμός, η Σχολή των Annales, η Μαρξιστική προσέγγιση, η Νέα Ιστορία
2. Ιστορία και κοινωνικές επιστήμες, Ιστορία και Πολιτική Επιστήμη, Ιστορία και Κοινωνιολογία
3. Από την Ιστορία στις Ιστορίες
4. Οι αμφισβητήσεις για την ιστορία
5. Πολιτική Ιστορία, η επιστροφή
6. Πολιτική Ιστορία, ιστορία της πολιτικής
7. Ιστορία του «παρόντος χρόνου»
8. Η ιστορία του πολιτικού, εννοιολόγηση, κοινωνιο-ιστορία του πολιτικού, κοινωνική ιστορία και πολιτισμική ιστορία (αναπαραστάσεις και ανθρωπολογία)
9. Ιστορία των εξουσιαστικών σχέσεων
10. Ο ρόλος του ιστορικού υποκειμένου, αυτοβιογραφία, ιστορική βιογραφία

Οι Δημοκρατίες μετά την Πτώση του Τείχους: Κρίσεις και Μεταβάσεις - Democracy after the Fall of the Wall: Crises and Transitions - 10 ECTS

Το τέλος του Ψυχρού Πολέμου σήμανε, προσωρινά όπως αποδείχθηκε, την επικράτηση της φιλεύθερης δημοκρατίας και της οικονομίας της αγοράς ως του μόνου προτύπου πολιτικής και οικονομικής οργάνωσης. Τη στιγμή εκείνη η εξέλιξη αυτή θεωρήθηκε ως το «Τέλος της Ιστορίας». Τριάντα χρόνια μετά, η περίοδος αυτή της φιλελεύθερης ηγεμονίας φαίνεται να κλείνει ή να έχει τεθεί σε σοβαρή δοκιμασία υπό την πίεση ιδίως λαϊκιστικών-εθνικιστικών κομμάτων. Στο πλαίσιο μιας πρώτης απόπειρας ιστοριοποίησής της αποκλήθηκε, πιο ευρηματικά, από τον Simon Reid-Henry *Empire of Democracy*.

Ο σκοπός του του μαθήματος είναι να παρουσιάσει ένα ιστορικό πλαίσιο των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών τάσεων που επικράτησαν με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου το 1989 αλλά και την αμφισβήτηση και την κρίση των κυρίαρχων στρατηγικών στις τρεις δεκαετίες που ακολούθησαν την Πτώση του Τείχους.

Διάρθρωση μαθήματος

1. Το υπόβαθρο: Η δεκαετία του '70.

Πετρελαϊκές κρίσεις και κρίσεις της παραδοσιακής βιομηχανίας. Η έλευση της «μεταβιομηχανικής κοινωνίας».

Η κρίση της σοσιαλδημοκρατία. Η άνοδος του νεοφιλελευθερισμού. Το τέλος της Ύφεσης.

2. Η αποσάρθρωση του Ανατολικού μπλοκ.

Πολιτική και κοινωνική κρίση στην Πολωνία.

«Ανασυγκρότηση και διαφάνεια» στη Σοβιετική Ένωση.

3. Η Πτώση του Τείχους και η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης

4. Η Νέα Ευρώπη, η ενοποίηση της Γερμανίας, η Ευρωπαϊκή νομισματική ένωση
5. Η Παγκοσμιοποίηση: Τεχνολογίες, απελευθέρωση κίνησης κεφαλαίων, πολιτισμική σύγκλιση και συγκρούσεις
6. Η δεκαετία του '90: Η κυριαρχία της αγοράς.
Ο «Τρίτος Δρόμος: Clinton, Blair, Schroeder
Η διεύρυνση προς την Ανατολή: NATO και Ευρωπαϊκή Ένωση
7. Οι πόλεμοι: Γιουγκοσλαβία και Μέση Ανατολή
8. Η 11^η Σεπτεμβρίου: Ένας «Πόλεμος των Πολιτισμών»; Οι πόλεμοι στο Αφγανιστάν και το Ιράκ, ο «εσωτερικός εχθρός» και η κάμψη των ατομικών δικαιωμάτων.
9. Η πρόσκληση της Ασίας: Η άνοδος της Κίνας. Συνολική ανάπτυξη ή παιχνίδι μηδενικού αθροίσματος.
Η μετανάστευση
10. 2008: Η μεγάλη κρίση. Η διαχείριση της κρίσης και οι αντισυστημικές πολιτικές δυνάμεις
11. Επανάληψη
12. Επανάληψη

Βασική βιβλιογραφία

Simon Reid Henry, *Empire of Democracy. The Remaking of the West since the Cold War*

Tony Judt, *Postwar*

Barry Eichengreen, *The Populist Temptation: Economic Grievance and Political Reaction in the Modern Era*

Barry Eichengreen, *Hall of Mirrors: The Great Depression, The Great Recession and the Uses-and Misuses-of History*

Dani Rodrik, *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*

Gideon Rachman, *Easternization: Asia's Rise and America's Decline from Obama to Trump and Beyond*

Vladislav Zubok, *Collapse: The Fall of the Soviet Union*

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

Υποχρεωτικά Μαθήματα (Β' Εξαμήνου)

Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης - Contemporary Issues of Political Action and Representation - 10 ECTS

Το μάθημα φιλοδοξεί να παρουσιάσει ένα σημαντικό μέρος του προβληματισμού της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης. Στο εισαγωγικό του μέρος το σεμινάριο επιδιώκει την εξοικείωση των συμμετεχόντων τόσο με βασικές έννοιες της πολιτικής επιστήμης όσο και με τις επιμέρους εξειδικεύσεις της πολιτικής κοινωνιολογίας και συγκριτικής πολιτικής. Σε αυτήν την ενότητα μελετώνται επίμαχες ωστόσο θεμελιώδεις έννοιες «του πολιτικού», της εξουσίας και της δημοκρατίας. Η συζήτηση εδώ, πέρα από την κατανόηση και την οριοθέτηση των παραπάνω εννοιών, επικεντρώνει και στη συγκριτική τους διάσταση, η οποία προκύπτει από την αντιπαραβολή των κλασικών της πολιτικής επιστήμης με σύγχρονους στοχαστές τόσο του δεσπόζοντος όσο και του ριζοσπαστικού ρεύματος.

Στη συνέχεια το μάθημα συζητά τις οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους του προτύπου ανάπτυξης που κυριάρχησε την πρώτη μεταπολεμική περίοδο και καθόρισε την οργανωτική και θεσμική άρθρωση της πολιτικής. Στο σημείο αυτό, το σεμινάριο, στηριζόμενο στην παράδοση της πολιτικής οικονομίας, αλλά αξιοποιώντας τη μεθοδολογική συμβολή των προσεγγίσεων που ενεργοποίησαν τα νέα κοινωνικά κινήματα (φεμινιστική θεωρία, θεωρία λόγου, οικολογική θεωρία κ.ά.) προσπαθεί να αναλύσει τις αιτίες που άλλαξαν και αλλάζουν την έννοια της πολιτικής. Εδώ, ιδιαίτερη σημασία δίδεται στις σχέσεις πολιτικής - πολιτισμού και ειδικά στους τρόπους και τους μηχανισμούς με τους οποίους πολιτιστικοί παράγοντες συνδέονται με και επηρεάζουν την πολιτική. Η συγκρότηση «ταυτοτήτων», η πρόσληψη και απόδοση διαφοράς ή/και ετερότητας και η ένταξη τους στους πολιτικούς ανταγωνισμούς, ο πολιτικός πολιτισμός, το «πολιτιστικό κεφάλαιο», η πολυπολιτισμικότητα σε εποχές μάλιστα ευρύτατων γεωγραφικών ολοκληρώσεων αποτελούν τις κυρίως θεματικές αυτής της ενότητας του μαθήματος. Τέλος, στο τρίτο μέρος του σεμιναρίου η συζήτηση εστιάζει σε συγκεκριμένους θεσμικούς πόλους της πολιτικής, οι οποίοι μάλιστα αποτελούν και το βηματοδότη της φιλελεύθερης δημοκρατίας (πολιτικά κόμματα, συνδικάτα, κοινωνικά κινήματα).

Παρ' όλο ότι το μάθημα επικεντρώνει μόνο στην ιστορική πορεία της «δύσης», η σχετική βιβλιογραφία είναι τεράστια, γεγονός που έκανε τα προφανή διλήμματα πιο έντονα. Τελικά, η βιβλιογραφία που επελέγη έχει στόχο όχι μόνο να εισάγει την προβληματική των θεματικών του μαθήματος στους συμμετέχοντες και ταυτόχρονα να τους δώσει τη δυνατότητα επιλογής στις μελλοντικές τους ερευνητικές (θεωρητικές και εμπειρικές) επιλογές, αλλά και να αποτελέσει την αφετηρία της εργασίας, η οποία είναι μια από τις απαιτήσεις του μαθήματος.

Κοινωνική Θεωρία και Έρευνα - Social Theory and Research - 10 ECTS

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στη μελέτη συγκεκριμένων κειμένων που κρίνονται σημαντικά για την κοινωνιολογική παράδοση. Τα κείμενα αυτά θα επιλεγούν από τρεις διαφορετικές σύγχρονες τάσεις της κοινωνιολογικής σκέψης, καθώς και από το έργο πέντε κλασικών στοχαστών που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οι σπουδαιότεροι «πρόδρομοι», ούτως ειπείν, των τριών αυτών τάσεων.

Οι πέντε κλασικοί στοχαστές είναι:

- Ο Karl Marx
- ο Max Weber
- ο George Herbert Mead
- ο Émile Durkheim
- και ο Friedrich Nietzsche.

Οι τρεις σύγχρονες τάσεις είναι:

- η κριτική θεωρία
- η σχολή της συμβολικής αλληλεπίδρασης και οι άμεσα συναφείς με αυτήν κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, καθώς και θεωρητικοί όπως ο Pierre Bourdieu και ο Anthony Giddens και
- ο μεταδομισμός.

Μαθήματα Επιλογής (Β' Εξαμήνου και Δ' Εξαμήνου)

Σύγχρονα Ζητήματα Πολιτικής Δράσης και Εκπροσώπησης - Contemporary Issues of Political Action and Representation - 10 ECTS

Το μάθημα φιλοδοξεί να παρουσιάσει ένα σημαντικό μέρος του προβληματισμού της σύγχρονης πολιτικής επιστήμης. Στο εισαγωγικό του μέρος το σεμινάριο επιδιώκει την εξοικείωση των συμμετεχόντων τόσο με βασικές έννοιες της πολιτικής επιστήμης όσο και με τις επιμέρους εξειδικεύσεις της πολιτικής κοινωνιολογίας και συγκριτικής πολιτικής. Σε αυτήν την ενότητα μελετώνται επίμαχες ωστόσο θεμελιώδεις έννοιες «του πολιτικού», της εξουσίας και της δημοκρατίας. Η συζήτηση εδώ, πέρα από την κατανόηση και την οριοθέτηση των παραπάνω εννοιών, επικεντρώνει και στη συγκριτική τους διάσταση, η οποία προκύπτει από την αντιπαραβολή των κλασικών της πολιτικής επιστήμης με σύγχρονους στοχαστές τόσο του δεσπόζοντος όσο και του ριζοσπαστικού ρεύματος.

Στη συνέχεια το μάθημα συζητά τις οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους του προτύπου ανάπτυξης που κυριάρχησε την πρώτη μεταπολεμική περίοδο και καθόρισε την οργανωτική και θεσμική άρθρωση της πολιτικής. Στο σημείο αυτό, το σεμινάριο, στηριζόμενο στην παράδοση της πολιτικής οικονομίας, αλλά αξιοποιώντας τη μεθοδολογική συμβολή των προσεγγίσεων που ενεργοποίησαν τα νέα κοινωνικά κινήματα (φεμινιστική θεωρία, θεωρία λόγου, οικολογική θεωρία κ.ά.) προσπαθεί να αναλύσει τις αιτίες που άλλαξαν και αλλάζουν την έννοια της πολιτικής. Εδώ, ιδιαίτερη σημασία δίδεται στις σχέσεις πολιτικής - πολιτισμού και ειδικά στους τρόπους και τους μηχανισμούς με τους οποίους πολιτιστικοί παράγοντες συνδέονται με και επηρεάζουν την πολιτική. Η συγκρότηση «ταυτοτήτων», η πρόσληψη και απόδοση διαφοράς ή/και ετερότητας και η ένταξή τους στους πολιτικούς ανταγωνισμούς, ο πολιτικός πολιτισμός, το «πολιτιστικό κεφάλαιο», η πολυπολιτισμικότητα σε εποχές μάλιστα ευρύτατων γεωγραφικών ολοκληρώσεων αποτελούν τις κυρίως θεματικές αυτής της ενότητας του μαθήματος. Τέλος, στο τρίτο μέρος του σεμιναρίου η συζήτηση εστιάζει σε συγκεκριμένους θεσμικούς πόλους της πολιτικής, οι οποίοι μάλιστα αποτελούν και το βηματοδότη της φιλελεύθερης δημοκρατίας (πολιτικά κόμματα, συνδικάτα, κοινωνικά κινήματα).

Παρ' όλο ότι το μάθημα επικεντρώνει μόνο στην ιστορική πορεία της «δύσης», η σχετική βιβλιογραφία είναι τεράστια, γεγονός που έκανε τα προφανή διλήμματα πιο έντονα. Τελικά, η βιβλιογραφία που επελέγη έχει στόχο όχι μόνο να εισάγει την προβληματική των θεματικών του μαθήματος στους συμμετέχοντες και ταυτόχρονα να τους δώσει τη δυνατότητα επιλογής στις μελλοντικές τους ερευνητικές (θεωρητικές και εμπειρικές) επιλογές, αλλά και να αποτελέσει την αφετηρία της εργασίας, η οποία είναι μια από τις απαιτήσεις του μαθήματος.

Κοινωνική Θεωρία και Έρευνα - Social Theory and Research - 10 ECTS

Το μάθημα θα επικεντρωθεί στη μελέτη συγκεκριμένων κειμένων που κρίνονται σημαντικά για την κοινωνιολογική παράδοση. Τα κείμενα αυτά θα επιλεγούν από τρεις διαφορετικές σύγχρονες τάσεις της κοινωνιολογικής σκέψης, καθώς και από το έργο πέντε κλασικών στοχαστών που θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως οι σπουδαιότεροι «πρόδρομοι», ούτως ειπείν, των τριών αυτών τάσεων.

Οι πέντε κλασικοί στοχαστές είναι:

- Ο Karl Marx
- ο Max Weber
- ο George Herbert Mead
- ο Émile Durkheim
- και ο Friedrich Nietzsche.

Οι τρεις σύγχρονες τάσεις είναι:

- η κριτική θεωρία
- η σχολή της συμβολικής αλληλεπίδρασης και οι άμεσα συναφείς με αυτήν κοινωνιολογικές προσεγγίσεις, καθώς και θεωρητικοί όπως ο Pierre Bourdieu και ο Anthony Giddens και
- ο μεταδομισμός.

Πολιτική (Αν)Υπακοή και Δημοκρατική Αυθεντία - Political (Dis)Obedience and Democratic Authority – 10 ECTS

Η de facto κρατική εξουσία δε νομιμοποιείται αποκλειστικά από την ισχύ της, έτσι είτε θα πρέπει να επιλέξουμε την αναρχική άρνηση της πολιτικής εξουσίας, αφού πάντοτε θα είναι σε σύγκρουση με το άτομο, ή θα αναζητήσουμε τη νομιμοποίηση της εξουσίας σε κάποια αμοιβαιότητα μεταξύ του δικαίωματος της κρατικής αυθεντίας με το αλληλένδετο καθήκον για υπακοή. Μπορεί, όμως, αυτή η σχέση να περάσει τη δοκιμασία της κανονιστικής ανάλυσης;

Το πρόβλημα της πολιτικής ανυπακοής συνοψίζεται από αναρχικούς στοχαστές στην αντίθεση μεταξύ της ηθικής εγγενούς ισότητας και ελευθερίας των ατόμων και του πολιτικού αιτήματος της κρατικής εξουσίας για υπακοή. Αν αρνηθούμε να θυσιάσουμε το ηθικό, είμαστε αναγκασμένοι να αμφισβητήσουμε το πολιτικό και, επομένως, δεν μπορεί να υπάρξει νομιμοποίηση καμίας εκδοχής της πολιτικής αυθεντίας. Εναλλακτικά, μπορεί να θεωρήσουμε ότι η αποδοχή της πολιτικής αυθεντίας οφείλεται σε πραγματιστικούς ή φρονησιακούς λόγους.

Εφόσον η πολιτική υπακοή προϋποθέτει την εθελούσια αποδοχή της πολιτικής αυθεντίας, θα εξετάσουμε ορισμένες δικαιολογήσεις που πηγάζουν από τη

δημοκρατική θεωρία. Μια πρώτη απόπειρα απάντησης στηρίζεται στη νομιμοποίηση της σχέσης κρατικής εξουσίας και πολιτικής υπακοής με αναφορά στην εθελοντική συναίνεση, είτε ρητά με την αποδοχή ενός κοινωνικού συμβολαίου ή υπόρρητα με την σύμπραξη σε ένα κοινωνικό πλαίσιο. Μια δεύτερη απόπειρα νομιμοποιεί την πολιτική υπακοή με αναφορά στη δικαιοσύνη, είτε υπό τη μορφή ρητής ή υπόρρητης ακριβοδικίας είτε με αναγωγή του καθήκοντος της πολιτικής υπακοής σε φυσικό καθήκον. Μια τρίτη απόπειρα συνδέει την πολιτική υπακοή με το συνανήκειν, είτε ως έκφραση μιας συλλογικής πρόθεσης ή ως την υποχρέωση που απορρέει από την συμμετοχή σε μια κοινωνική ομάδα. Τέλος, μια τέταρτη απόπειρα νομιμοποίησης σχετίζεται με την ενεργή συμμετοχή, είτε ως τη δημοκρατική συμμετοχή ή και ως την μαρξιστική εναλλακτική στον φιλελευθερισμό και στον αναρχισμό.

Εισαγωγικά

- (1) Περιγραφή της προβληματικής του μαθήματος
- (2) Εννοιολογικές διασαφηνίσεις
Αναρχία και η αμφισβήτηση της κρατικής εξουσίας
- (3) Α ριγοί αδυναμία νομιμοποίησης της κρατικής εξουσίας
- (4) Πραγματιστική νομιμοποίηση της κρατικής εξουσίας
Δημοκρατική αυθεντία και συναίνεση
- (5) Ρητή εθελοντική συναίνεση
- (6) Υπόρρητη κανονιστική συναίνεση
Δημοκρατική αυθεντία και δικαιοσύνη
- (7) Εθελοντική ακριβοδικία χάρη στην επιδίωξη αμοιβαίου συμφέροντος
- (8) Κανονιστική ακριβοδικία χάρη στην αμοιβαιότητα ευεργετημάτων και υποχρεώσεων
- (9) Το φυσικό καθήκον για πολιτική υπακοή
Δημοκρατική αυθεντία και πολιτική συμμετοχή
- (10) Συλλογική εθελοντική υποχρέωση χάρη στην κοινή πρόθεση
- (11) Συλλογική κοινωνική υποχρέωση χάρη στην παθητική συμμετοχή
Δημοκρατική αυθεντία ως ενεργή συμμετοχή
- (12) Συλλογική δημοκρατική υποχρέωση χάρη στην πολιτική συμμετοχή
- (13) Δημοκρατική δικτατορία του προλεταριάτου

Πόλεμος και Προπαγάνδα στον 20ό αιώνα - War and Propaganda in the Twentieth Century - 10 ECTS

Το μάθημα παρουσιάζει την εξέλιξη των κρατικών μηχανισμών προπαγάνδας σε συνάρτηση με τις μεγάλες πολεμικές συγκρούσεις που σημάδεψαν την ιστορία του 20ού αιώνα και με την εξέλιξη των μέσων μαζικής επικοινωνίας κατά την ίδια περίοδο. Αφετηρία αποτελεί ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο οποίος συνιστά ένα ορόσημο σε ό,τι αφορά τη διαμόρφωση της κρατικής προπαγάνδας στην Ευρώπη, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις της Μ. Βρετανίας και της Γερμανίας. Ξεχωριστό ενδιαφέρον παρουσιάζει εδώ η κατασκευή της εθνικής ταυτότητας και της εικόνας του 'εχθρού' στο πλαίσιο του Μεγάλου Πολέμου. Στη συνέχεια, το μάθημα παρακολουθεί τις εξελίξεις στα προπαγανδιστικά μέσα που επιστρατεύτηκαν κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και του Ψυχρού Πολέμου δίνοντας έμφαση στη σχέση προπαγάνδας και ιδεολογίας, καθώς και στις διατλαντικές (transatlantic) διεργασίες, οι οποίες

επηρεάζουν τη μορφή και το περιεχόμενο της προπαγάνδας. Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειώσει τους φοιτητές με την ιστοριογραφική παραγωγή που αφορά στη σχέση προπαγάνδας, εθνικής ταυτότητας και ιδεολογίας, καθώς και με την κριτική ανάλυση τεκμηρίων προπαγάνδας από διαφορετικές πηγές σε σχέση με το ιστορικό πλαίσιο παραγωγής τους. Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται στην προσωπική τους συμμετοχή στο μάθημα και στη γραπτή εργασία που θα καταθέσουν με την ολοκλήρωσή του.

Τύπος και Επανάσταση στην Ευρώπη και την Ελλάδα: 1790-1830 - Press and Revolution in Europe and in Greece: 1790-1830 - 10 ECTS

Αν τα χρόνια 1790-1830 ανήκουν κατεξοχήν στην εποχή που έχει καθιερωθεί να ονομάζεται «εποχή των επαναστάσεων», τα ίδια αυτά χρόνια είναι ταυτοχρόνως εκείνα κατά τα οποία ο Τύπος, οι εφημερίδες και τα περιοδικά, γνωρίζουν εντυπωσιακή άνθηση: αναδεικνύονται σε έναν νέο και δραστικό συντελεστή του πολιτικού βίου, τείνουν να καταστούν το πρώτο μαζικό μέσο επικοινωνίας. Αυτό ισχύει τόσο για την Ευρώπη (και την Αμερική) γενικώς, όσο και -τηρουμένων των αναλογιών- για την ελληνική περίπτωση ειδικότερα. Πώς επενεργεί ο Τύπος στην εκδήλωση και εξέλιξη των (φιλελεύθερων) Επανάστασεων; Και τι σημαίνει/ πώς εξηγείται ότι ο «Τύπος» «ανδρώνεται» μέσα σε εκείνη την συγκυρία; Πώς συνδέεται η πρόσβαση στην πληροφόρηση με τη διαμόρφωση γνώμης και τη δημοκρατική μεταβολή στην πολιτική ζωή και κουλτούρα; Τι είδους δημοσιότητα γεννιέται μαζί με το υπό κατάρρευση παλαιό καθεστώς;

Σκοπός του συγκεκριμένου σεμιναρίου είναι, μελετώντας συστηματικότερα την ελληνική περίπτωση, να εξετάσει αυτή τη δυναμική σχέση από κοντά. Το δίκτυο των εφημερίδων αποτελεί ένα αλληλένδετο πανευρωπαϊκό σύστημα, κυρίως σε ότι αφορά τις ειδήσεις. Και γι' αυτό το λόγο, αντιμετωπίζοντας την ελληνική περίπτωση συνομιλούμε με το διεθνές/ευρωπαϊκό πλαίσιο από το οποίο τροφοδοτείται και στο οποίο οργανικά ανήκει. Μπορούμε έτσι να θέσουμε γενικά ερωτήματα που αφορούν τόσο το τοπικό/εθνικό όσο και το διεθνές/ευρωπαϊκό: κατά πόσο διαμορφώνεται τότε, πριν ακόμη από τη δημιουργία του κράτους, μια ελληνική πολιτική ζωή, ή ποιες είναι οι γενικότερες κοινωνικές και πολιτικές προϋποθέσεις που οδηγούν στη δημιουργία ενός δυναμικού μαζικού μέσου επικοινωνίας (του ημερήσιου τύπου) στην Ευρώπη;

Ο ελληνικός Τύπος (1790-1831) θα λειτουργήσει για το σεμινάριο με διπλή έννοια: ως ιστορική πηγή για την ελληνική και διεθνή πολιτική ιστορία και επικοινωνία της εποχής, αλλά και ως νεωτερική πρακτική, ως κοινωνικό και πολιτικό τεκμήριο των μεταβολών που γεννούν την Εποχή των Επανάστασεων. Ο τύπος είναι συγχρόνως μάρτυρας και συντελεστής των εξελίξεων. Συνυφασμένη με την περιπετειώδη ιστορία του Τύπου εκείνης της περιόδου είναι επίσης η αντιπαράθεση που τότε αναπτύσσεται γύρω από τη λογοκρισία και την ελευθερία του Τύπου. Αυτή η αντιπαράθεση οδηγεί στη αναγόρευση της ελευθεροτυπίας σε ηγεμονική έννοια και σε φρουρό της δημοκρατίας και προσφέρει στο σεμινάριο έναν επιπλέον και συμπληρωματικό στόχο προς ανάλυση. Εν ολίγοις, πρόκειται για το πρόβλημα «Τύπος και Επανάσταση», όπως τίθεται σε μια συγκεκριμένη εποχή (από τη Γαλλική Επανάσταση και τους Ναπολεόντειους Πολέμους στις επαναστάσεις στη Λατινική

Αμερική και στα δύο πρώτα επαναστατικά κύματα της μεταναπολεόντειας εποχής-Ισπανία, Ιταλία Ελλάδα, Γαλλία, Βέλγιο, Πολωνία). Εισάγει τους φοιτητές σε όψεις της ιστορίας της τυπογραφίας, του τύπου και της δημοσιότητας, διατηρώντας ταυτοχρόνως ανοιχτή τη συζήτηση για το τι είναι, τι υπήρξαν οι επαναστάσεις σε εκείνο το συναρπαστικό γύρισμα από τον 18^ο στον 19^ο αιώνα.

Πολιτική της Αναπαράστασης - Politics of Representation - 10 ECTS

Το σεμινάριο επιδιώκει να συνδέσει την ανάλυση και ερμηνεία κοινωνικών όρων και σχέσεων με τη διερεύνηση της πραγματικότητας που συγκροτεί ο κινηματογράφος.

Αυτό που ενδιαφέρει δεν είναι τόσο το πώς το μέσο αποδίδει κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, επιλογές και στάσεις, αλλά κυρίως το πώς η ίδια η διαδικασία κινηματογραφικής αναπαράστασης παράγει πολιτική, συγκροτεί σχέσεις και εγκαθιστά κοινωνικές ασυμμετρίες και μορφές εξουσίας.

Στον πυρήνα αυτής της πολιτικής βρίσκεται η διαμόρφωση της σχέσης του υποκειμένου-θεατή –όπως «πλάθεται» από το μέσο– με την κατασκευαζόμενη-αναπαριστώμενη πραγματικότητα του φιλμ. Έτσι ο θεατής μπορεί να εξεταστεί ως προϊόν της αναπαραστατικής διαδικασίας, η ίδια δε διαδικασία ως διαφοροποιούμενη ανάλογα με τις συγκεκριμένες πτυχές υποκειμενικότητας που προσδίδει σε όσους εμπλέκει. Αντιστοίχως, η πολιτική του μέσου μπορεί να εξεταστεί ως διαδικασία συγκρότησης διαφοροποιημένων μορφών κοινωνικής υποκειμενικότητας – μορφών διακριτών και επί των οποίων μπορούν να εγγραφούν κοινωνικά αξιοποιήσιμες διακρίσεις.

Η πολιτική διάσταση μπορεί όμως να εντοπιστεί και στην πρόσληψη του κινηματογραφικού έργου, στην ένταξή του στο κοινωνικά ταξινομημένο σώμα της τέχνης ή της («μαζικής») κουλτούρας, στην αντιμετώπισή του από τη δημοσιότητα. Αντικείμενο διερεύνησης αλλά και διαμάχης, ήδη στο πλαίσιο των «μεγάλων» φιλοσοφικών προσεγγίσεων, έχει βεβαίως υπάρξει η ίδια η σχέση έντασης μεταξύ πραγματικότητας και αναπαράστασης και μάλιστα ακριβώς ως σχέση που συνιστά και εγκαθιστά πολιτική.

Το σεμινάριο επιδιώκει επομένως να διερευνήσει την πολιτική λειτουργία της κινηματογραφικής αναπαράστασης, δια της οποίας ένα σύνολο κοινωνικών σχέσεων εκτίθεται αλλά και (αναδια)μορφώνεται ως μια νέα και *suigeneris* πραγματικότητα. Προς το σκοπό αυτό θα διατρέξει ενδεικτικά παραδείγματα από την ιστορία του μέσου.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:

- Κατανοήσει την αναπαραστατική λειτουργία της κινηματογραφικής ταινίας
- Εγγράψει τη λειτουργία αυτή στο σύνολο των κοινωνικών σχέσεων
- Αναδείξει τις πολιτικές παραμέτρους
- Αναγνωρίζει την υποκειμενοποιητική λειτουργία της κινηματογραφικής αναπαράστασης
- Επεξεργάζεται από κοινού κινηματογραφικές ταινίες, κοινωνικές θεωρίες και

φιλοσοφικές θέσεις

Κοινωνία και Πολιτεία: Ζητήματα Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας στην Εποχή της Παγκοσμιοποίησης - Society and Politeia: Representative Democracy in the Era of Globalization - 10 ECTS

Το μάθημα συζητά θέματα, προβλήματα και αντινομίες της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας στο πλαίσιο των σημαντικών κοινωνικοπολιτικών και γεωπολιτικών μετασχηματισμών της μεταπολεμικής περιόδου. Ζητήματα συγκρότησης, παρουσίασης και άσκησης της εξουσίας και οι νομικοί, πολιτισμικοί και οικονομικοί περιορισμοί.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

«Εγκοινωνίωση» και «Εξατομίκευση»

Πολιτισμός και Εξουσία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως ανεκπλήρωτο όνειρο

Τα πολιτικά κόμματα στην εποχή της «οργανωτικής εκλογίκευσης»

Η Δημοκρατία ως απουσία τίτλου διακυβέρνησης?

Τέχνη και Εξουσία - Art and Power - 10 ECTS

Από τις μεγάλες προκλήσεις στις αισθητικές αντιδράσεις

Κάθε Εποχή, με σύνορα μισάνοιχτα η μια προς την άλλη, διακρίνεται περισσότερο από τις προκλήσεις της και λιγότερο από τις ομοφωνίες της. Σε περιόδους, συχνά όχι μικρής διάρκειας, κάποιες από τις προκλήσεις κυριαρχούν. Και τις συζητάμε, τις μοιραζόμαστε ως καυτά μεγάλα προβλήματα. Αυτό γίνεται είτε επειδή κάποιιοι μιλούν γι' αυτά με έναν τρόπο που τα κάνει ευρύτερα προσιτά και αποκαλύπτει την κρισιμότητά τους, είτε γιατί κι' εμείς οι άλλοι από κάποια στιγμή αρχίζουμε να τα νοιώθουμε. Έστω κι' αν δεν μπορούμε όλα να τα εξηγήσουμε. Η Τέχνη, που είναι μια από αυτές τις αποκαλυπτικές ομιλίες, παρακολουθεί τη ζωή –από την οποία και προκύπτει- και με κάποιους από τους δημιουργούς της τις μεγάλες προκλήσεις τις διαβάζει. Και τις αναπαριστά. Και σε αισθητικά διερωτήματα τις μεταγράφει.

Οι μεγάλες προκλήσεις όμως, τα καυτά ζητήματα, δεν συνδέονται μόνο με τις επίσημες εξουσίες αλλά και με τις άτυπες κατεξουσιάσεις. Με αυτές δηλαδή τις συχνά αδιόρατες επιβολές οι οποίες μέσα από διάφορα σύμβολα μας επικαθορίζουν. Είναι κυρίως από αυτές τις κατεξουσιάσεις που η Τέχνη προκαλείται. Και διερωτάται αν οι διάφορες υποταγές που μας ζητάνε δικαιολογούνται πράγματι από κάποιο αντικειμενικά γενικό και δημόσιο συμφέρον, από κάποια ανώτερη ευρυθυμία. Συχνά υποψιάζεται η Τέχνη πως όχι μόνο κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει, αλλά ότι, αντιθέτως, οι διάφορες επικλήσεις για όσα μας ζητάνε, τον κριτικό μας έλεγχο προσπαθούν να παρακάμψουν.

Γι' αυτό, κάποιιοι δημιουργοί, πολύ ξεχωριστοί –και ορισμένοι ζωγράφοι είναι ανάμεσά τους– με το έργο τους και τις εξουσίες τις επίσημες εγκαλούνε και τις άδηλες κατεξουσιάσεις φανερώνουν. Άλλοτε, απροσημάτιστα, ευθέως πολιτικά, και άλλοτε

εξ αντικειμένου, με τη μορφή που επιλέγουν να μιλήσουν Θεσμούς και Ιδεολογίες αμφισβητούνε. Στη δεύτερη περίπτωση, αυτό γίνεται κάποτε με τόσο έμμεσο και λεπταίσθητο, αλλά και με πανούργο τρόπο, ώστε οι εγκαλούμενες εξουσίες να μη μπορούν διαμαρτυρηθούνε. Υποψιάζονται δηλαδή οι τελευταίες πως ίσως να μην πρέπει. Μήπως με την αντίδρασή τους, την κατάκριση που διακριτικά τους απευθύνεται, ακόμα πιο δημόσια την κάνουν.

Αν όμως κάποια ζωγραφική αμφισβητεί πολλά απ' όσα γύρω μας συμβαίνουν και άλλες Τέχνες με το δικό τους ιδίωμα, ξεχωριστά ή σε συνδυασμό, τις εξουσίες δεν τις αφήνουν ασχολίαστες. Η μουσική είναι μια από αυτές. Συχνά, κοντά στην εξουσία αλλά και απέναντί της, οι συνθέτες με κάποια έργα δείχνουν να παρακολουθούν όσα συμβαίνουν.

Στο χρονικό πλαίσιο αυτών των διαλέξεων, αυτήν την τόσο ενδιαφέρουσα σχέση "Τέχνης και Αμφισβήτησης", θα περιορισθούμε να την ανιχνεύσουμε με αφετηρία κυρίως τη "ζωγραφική πράξη". Κάποια μουσικά έργα θα τ' αφήσουμε απλά να παρεισφρήσουν. Μπορεί έτσι κάποιοι να υποψιαστούν τους υποκείμενους διαλόγους που διεξάγονται, όσο βέβαια αυτό συμβαίνει, ανάμεσα σ' εκείνο που "βλέπεται" και σ' εκείνο που "ακούγεται". Αυτή η προσέγγιση, όσο εισαγωγική κι' αν είναι, μπορεί άραγε να επιτρέψει να αντιληφθούμε το συναισθησιακό ρόλο με τον οποίον η Τέχνη αμφισβητεί ό,τι νομίζει πως πρέπει να... αμφισβητήσει;

Τέλος, κάθε ζωγραφικό έργο που έχει εδώ επιλεγεί αντιστοιχεί σε μια πρόκληση που για κάποιο διάστημα κυριαρχεί σε ορισμένη εθνική ή και ευρύτερη πολιτισμική περιοχή. Σπουδάζοντάς το, το έργο, ως παρακείμενο στη Γενική Ιστορία γεγονός, ποιος ξέρει και για πόσα άλλα ίσως διερωτηθούμε;

Φύλο και Θεωρία της Δημοκρατίας - Gender & Democratic Theory - 10 ECTS

Στο μάθημα αυτό διερευνάται η συνύπαρξη της δημοκρατίας με το σύστημα των έμφυλων σχέσεων, συνύπαρξη η οποία, κατά κανόνα δεν αντιμετωπίζεται ως προβληματική, ούτε θεωρητικά ούτε πολιτικά. Κεντρικούς άξονες ενδιαφέροντος αποτελούν οι έννοιες της ιδιότητας του πολίτη και των δικαιωμάτων σε σχέση με την ανισότητα που ανάγεται στο φύλο, η προβληματική για τις ταυτότητες φύλου ως πολιτικές ταυτότητες και η ενδεχόμενη διάρρηξή τους ως προϋπόθεση για τη δημοκρατία. Παράλληλα, διερευνάται η έννοια της αντιπροσώπευσης στο πλαίσιο της δημοκρατίας, η σχέση της με την έμφυλη υπόσταση των υποκειμένων και το σύγχρονο αίτημα της ισάριθμης αντιπροσώπευσης, καθώς και η σημασία που έχει για τη δημοκρατία ο διαχωρισμός δημόσιος-ιδιωτικός χώρος, όπως εμφανίζεται στην εξέλιξη της πολιτικής σκέψης.

Πρόκειται, συνεπώς, για μάθημα πολιτικής θεωρίας στο πλαίσιο του οποίου θα προσεγγιστεί κριτικά η κυρίαρχη θεωρία της δημοκρατίας, που αν και πολύμορφη κατά κανόνα υποτιμά το φύλο, ενώ παράλληλα θα επιδιωχθεί μια κριτική θεώρηση όψεων της σύγχρονης φεμινιστικής θεωρίας από τη σκοπιά της «καθιερωμένης» πολιτικής θεωρίας. Επίκεντρο του πρώτου εγχειρήματος θα είναι η κριτική θεώρηση της ιδιότητας του πολίτη, και του δεύτερου της έννοιας της αντιπροσώπευσης, ενώ η όλη προβληματική θα καθοδηγείται από την απόπειρα μιας ριζοσπαστικής οριοθέτησης του έμφυλου υποκειμένου, η οποία, σε αντίθεση με την κυρίαρχη, να ευνοεί στο επίπεδο της θεωρίας τη δημοκρατική συνύπαρξη των πολιτών.

Διπλωματική Εργασία Ειδίκευσης (Δ΄ Εξαμήνου)

Κατεύθυνση Πολιτικής Ανάλυσης και Πολιτικής Θεωρίας - 20 ECTS

Κατεύθυνση Κοινωνικής Θεωρίας και Κοινωνικής Έρευνας - 20 ECTS

ΑΡΘΡΟ 7. ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

7.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα υποχρεωτικά μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς μόνο μια φορά, την περίοδο του Σεπτεμβρίου του ακαδημαϊκού έτους κατά το οποίο διδαχθήκαν. Μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια δεν δικαιούται να εξεταστεί επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου σε περισσότερα από δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα. Επομένως, κατά την ολοκλήρωση του πρώτου έτους σπουδών θα πρέπει να έχουν εξετασθεί επιτυχώς σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα. Η μη επιτυχής ολοκλήρωση των υποχρεωτικών μαθημάτων κατά την ολοκλήρωση του πρώτου έτους σπουδών συνιστά λόγο διαγραφής. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη ΣΕ, η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος. Τα μαθήματα επιλογής δεν εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου. Σε περίπτωση αποτυχίας σε μάθημα επιλογής ή μη εξέτασης, το μάθημα διαγράφεται και αντικαθίσταται με άλλο στο προσεχές εξάμηνο.

7.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. και στην ηλεκτρονική τάξη του μαθήματος.

7.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργασιών κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα (και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει μέχρι δύο (2) απουσίες ανά μάθημα. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

7.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου ή και να στηριχθεί σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, γραπτές εργασίες ή και να εφαρμόσει συνδυασμό όλων των παραπάνω. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10. Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

7.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/ης διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

7.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

7.7 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε. και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

7.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την

φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

7.9 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει.

7.10 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται – εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

7.11 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\text{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = (\sum_{k=1}^N \text{BM}_k \cdot \text{ΠΜ}_k) / \text{ΣΠΜ}$$

όπου:

N = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

BM_k = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜ_k = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

ΑΡΘΡΟ 8. ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

8.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται στο τέταρτο (4^ο) εξάμηνο σπουδών.

8.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Κατά την διάρκεια του τρίτου εξάμηνου σπουδών, και ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή εξετάζει τις αιτήσεις, προτείνει βελτιώσεις στον τίτλο και την περίληψη, ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Κατά την έναρξη του τέταρτου εξαμήνου σπουδών οι υποψήφιοι υποβάλουν μαζί με τη δήλωση μαθημάτων, οριστική δήλωση διπλωματικής εργασίας στην οποία αναφέρονται α) ο τίτλος, β) ο/η επιβλέπωντας/ούσα, γ) τα μέλη της τριμελούς επιτροπής και την περίληψη της προτεινόμενης εργασίας όπως έχουν εγκριθεί από τη Συντονιστική Επιτροπή. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας

μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

8.4 Μετά την υποβολή της οριστικής δήλωσης διπλωματικής εργασίας, τα στοιχεία της εργασίας (τίτλος, επιβλέποντας/ουσα, τριμελής) μπορούν να τροποποιηθούν κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή /τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

8.5 Η τελική ημερομηνία παράδοσης της διπλωματικής εργασίας ορίζεται η 30η Ιουνίου του δεύτερου έτους σπουδών. Παράταση για την υποστήριξη της μεταπτυχιακής εργασίας πέραν της 30ης Ιουνίου του δεύτερου έτους σπουδών, μπορεί να δοθεί μόνο με σύμφωνη γνώμη του/της επιβλέποντος/ουσας και κατόπιν αιτήματος προς τη Συντονιστική Επιτροπή, και δεν μπορεί να ξεπερνά την 15η Σεπτεμβρίου.

8.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η δημόσια υποστήριξη της εργασίας πραγματοποιείται σε διάστημα ενός μήνα μετά την παράδοσή της.

8.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος,
- β) ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος.

Το ένα από τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τις κατωτέρω κατηγορίες:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος,
- β) ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος,
- γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ..

Ενώ το άλλο μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τις κατωτέρω κατηγορίες:

- α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι) ή μέλη Ερευνητικό Ιδρύματος,
- β) ομότιμοι Καθηγητές του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι. ή ομότιμοι διευθυντές ερευνών Ερευνητικών Ιδρυμάτων.

Με απόφαση της Συνέλευσης ή της Συντονιστής Επιτροπής δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π. που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

8.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

8.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

8.9 Κανονισμός Εκπόνησης Διπλωματικής Εργασίας

Η διπλωματική εργασία αποτελεί προϋπόθεση για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και ένα σημαντικό τμήμα του όλου προγράμματος. Σε αντιδιαστολή με τα μαθήματα, κατά την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας ο φοιτητής έχει ένα μεγάλο περιθώριο αυτοβουλίας, τόσο ως προς την επιλογή του θέματος όσο και ως προς την ανάπτυξή του και εργάζεται, αν και σε μικρότερη κλίμακα, ως ακαδημαϊκός ερευνητής. Η διπλωματική εργασία προετοιμάζει μελλοντικούς ερευνητές και τα κριτήρια για μία καλή εργασία είναι τα ίδια όπως για κάθε ακαδημαϊκό έργο.

Πιο συγκεκριμένα, βασικά κριτήρια για κάθε ακαδημαϊκή, επομένως και για τη διπλωματική, εργασία είναι:

- Επιλογή του θέματος ώστε να θέτει νέα ερωτήματα ή να προεκτείνει υπάρχουσες κατευθύνσεις έρευνας.
- Κάλυψη της σχετικής βιβλιογραφίας και κριτική ανάγνωσή της.
- Σαφήνεια στη παρουσίαση των αρχικών ερωτημάτων, των υποθέσεων εργασίας, κλπ. καθώς και στην έκθεση του τελικού επιχειρήματος/συμπερασμάτων.
- Όταν υπάρχει εμπειρικό υλικό, σαφής σύνδεσή του με τα αρχικά ερωτήματα και υπόδειξη της συμβολής του ως προς τη διερεύνησή τους.
- Χρήση υποσημειώσεων, παραπομπών, παραθεμάτων ώστε να είναι εμφανής η σύνδεση της εργασίας με την υπάρχουσα βιβλιογραφία και η ανάδειξη των πρωτότυπων/νέων στοιχείων που η εργασία συνεισφέρει.

Πρέπει να τονιστεί η ανάγκη τήρησης των παραπάνω, ιδιαίτερα επειδή στον χώρο των κοινωνικών επιστημών συμβαίνει συχνά να μην ακολουθούνται.

ΑΡΘΡΟ 9. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

9.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

9.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

9.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

9.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

9.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στον παρόντα κανονισμό,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στον παρόντα Κανονισμό,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

9.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

9.7 Οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν έως δύο (2) μαθήματα επιλογής από άλλο Π.Μ.Σ. του ΕΚΠΑ ή άλλων ΑΕΙ κατόπιν δικαιολογημένου αιτήματος προς τη Συντονιστική Επιτροπή.

9.8 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία–

9.9 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

9.10 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 19).

9.11 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

9.12 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των διακοσίων είκοσι ευρώ (220,00€) ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Με απόφαση της Γ. Σ. και κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης της Σ.Ε. το ύψος των τελών φοίτησης μπορεί να επαναπροσδιοριστεί.

ΑΡΘΡΟ 10. ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

10.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

10.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ.

10.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν οποιαδήποτε άλλη υποτροφία.

10.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

10.5 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 9.5γ του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

10.6 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β' βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

ΑΡΘΡΟ 11. ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

Για την πραγματοποίηση των σπουδών τους οι φοιτητές/τριες μπορούν να λάβουν υποτροφίες και βραβεία.

12.1 Οι υποτροφίες αυτές διακρίνονται σε:

α) **υποτροφίες αριστείας** (μέχρι δύο), οι οποίες αποδίδονται στους/ις αριστούχους φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ. βάσει της επίδοσής τους στα μαθήματα του πρώτου έτους σπουδών. Οι υποτροφίες απαλλάσσουν τους/τις δικαιούχους τους από τα τέλη φοίτησης του δεύτερου έτους διδασκαλίας μαθημάτων.

Προϋποθέσεις

Υποψηφιότητα για υποτροφίες αριστείας μπορούν να καταθέσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες που έχουν ολοκληρώσει το πρώτο έτος σπουδών.

Κριτήρια

- βαθμολογική επίδοση στα μαθήματα
- επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών

Διαδικασία

Η γραμματεία του Π.Μ.Σ. υπολογίζει το μέσο όρο από τις βαθμολογίες των μαθημάτων που έλαβαν οι φοιτητές και φοιτήτριες στο πρώτο έτος σπουδών.

Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. εξετάζει τις υποψηφιότητες και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά.

β) ανταποδοτικές υποτροφίες. Η Συνέλευση του Τμήματος δύναται να χορηγεί έως έξι (6) ανταποδοτικές υποτροφίες σε μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες για συμμετοχή στις επιτηρήσεις των εξετάσεων σε προγράμματα σπουδών α΄ κύκλου ανάλογα με τον αριθμό εισακτέων του Π.Μ.Σ. και τις οικονομικές δυνατότητες του Προγράμματος κατόπιν εισήγησης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ.. Η υποτροφία δίδεται υπό τη μορφή απαλλαγής διδάκτρων ενός ή δύο εξαμήνων (220,00€ ή 440,00€).

12.2 Βραβεία Αριστείας. Το Π.Μ.Σ. μπορεί να απονέμει βραβεία αριστείας στους/ις δύο (2) πρώτους φοιτητές/τριες κάθε σειράς με την αποφοίτηση, έπειτα από εισήγηση της Σ.Ε. και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Το χρηματικό ύψος του βραβείου αποφασίζεται από την Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. βάσει των οικονομικών δυνατοτήτων του Π.Μ.Σ..

Προϋποθέσεις

1. Βαθμός Πτυχίου

Διαδικασία

Μετά την ανακήρυξη των πτυχιούχων κάθε έτους οι δύο (2) πτυχιούχοι/ες με του υψηλότερους βαθμούς πτυχίου λαμβάνουν το βραβείο.

ΑΡΘΡΟ 13. ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια της του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία της του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και την οικεία γραμματεία του Π.Μ.Σ..

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και άλλες οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και
- στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων.
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

ΑΡΘΡΟ 14. ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) δύναται να ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.),

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρητήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

ε) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

στ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύναται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύναται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του Ν.4957/2022.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.5 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ., κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος ή της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,

β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),

δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.6 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.7 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύναται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

ΑΡΘΡΟ 15. ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Σ.Ε. του Π.Μ.Σ. διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

ΑΡΘΡΟ 16. ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος/του/της Κοσμήτορα της Σχολής ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτηρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την

Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας.

ΑΡΘΡΟ 17. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ. και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ..

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ.,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ..

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ. ορίζονται στον οικείο Κανονισμό και αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

ΑΡΘΡΟ 18. ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2032-34 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 19. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον παρόντα Κανονισμό.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Διατριβών Ε.Κ.Π.Α. ή στον παρόντα Κανονισμό, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

Μελέτιος-Αθανάσιος Δημόπουλος